

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 46

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"ומלתם את ערלת לבבכם"

אדם הלקוי במדותיו, גרוע יותר מחוטא בחטא העגל.
דברים מתוך הרצאה של הרב אמנון יצחק

למה "סרו מהר מן הדרך אשר צויתים...".
מה הבהילות, מה הפזיזות לעשות עגל?
אלא זה כחו של היצר הרע - לרחוף את
האדם לחטא, כאמרו לו: מיד, מיד, עכשיו
תעשה. השטן עובד מהר מהר, כדי שאדם
לא יתבונן וכך עשו את העגל.
אבל על כל העגל הזה, אפשר לומר:
זה משגה, זו טעות. יש לו לאדם את
הכח לבחור והוא בחר ברע. אבל באותו
כח שיש לו לבחור ברע, מחר, הוא יכול
לבחור בטוב ולחזור בתשובה.

אבל אדם הלקוי במדותיו, גרוע יותר!
מפני שהוא משנה מהצלם אלקים שבו,
שהרי הצלם אלקים הוא טוב ועל האדם
להתדמות לקדוש ברוך הוא ככל האפשר.
וככל שהאדם מתרחק מהצלם אלקים -
מהדמיון לקדוש ברוך הוא, מה'טוב' שבו,
מה'רחום' וה'חנן' ו'גומל חסדים', הוא
מאבד עוד ועוד מצלם אלקים.

מי שמידותיו הושחתו, נקרא 'איבד
צלם אלקים'. הגרמנים ימ"ש 'איבדו צלם
אלקים'. הם נקראו חיות רעות, פראי
אדם. ליקוי במדות זה דבר קשה ביותר,
עד שהקדוש ברוך הוא אומר: **"...הניחה לי
ויחר אפי בם ואכלם ואעשה אותך לגוי
גדול"** בגלל המדה הזאת של 'קשיות
עורף'.

וקשיות עורף כזאת, שהינה מדה קשה
מאד, כיון שהם עושים את ערפם כגיד
ברזל קשה ואינם פונים אנה ואנה, לא
רוצים להסתכל ימינה ושמאלה, קובעים
את דעתם שזוהי הדרך וכך צריך להיות,
לכן, אין סכוי שישוּבו בתשובה ואין טעם
להניחם בעולם.

מה היתה קשיות העורף? עם ישראל,
הגיעו למצב שאפילו לא הכירו בחטאם
וכשלא מכירים בחטא, אז אין על מה
לשוב בתשובה. אומר ירמיה הנביא:
"הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי".
הקדוש ברוך הוא אומר: אני שופט אותך

עגל הזהב, שיאמין שהעגילים שבאזנים
שלו הוציאו אותו ממצרים.
לכן, זה משגה, זו טעות, זה דמיון.
יש כח לשטן לעשות אותנו 'מדומינים',
שהרי למה חטאו בעגל? כיון שהשטן
דימה לכולם שמטתו של משה פורחת
באוויר והוא מת ומלאכים מלוים אותו.
השטן עשה את כולם נביאי שקר. והם
אמרו: **"כי זה משה האיש.. לא ידענו מה
היה לו"** והם מצביעים באצבע על המטה
ואומרים: **"כי זה, משה האיש.. לא ידענו**

מה היה לו". זאת אומרת הם ראו בחוש,
כולם מסתכלים ורואים אותו דבר. אבל
זה היה דמיון! כיון שכחו של השטן גדול
מאד, אפילו לגרום לאדם לדמיין דברים,
עד כדי הרגשה בחוש.

הכלל היוצא מזה: שמה שאמרה התורה
והבטיחה, מבחינתנו - זו המציאות. מה
שנוגד את המציאות שאמרה התורה -
זה דמיון! ואפילו שאנחנו רואים אותו
בחוש.

הראיה ממעשה העגל, שנגרם בעקבות
הדמיון של עם שלם, זה כחו של השטן.
ואם משה אמר שהוא יורד מן ההר, אז
משה יורד בסופו של דבר, אמנם באחור
של כמה שעות, אבל הוא יורד.

**"ויאמר ד' .. משה, ראיתי את העם הזה
והנה עם קשה ערף הוא: ועתה הניחה לי
ויחר אפי בהם ואכלם..".** הקב"ה אומר,
אם יש להם את המדה הזאת של 'קשיות
עורף', אני מכלה אותם.

והדבר תמוה: הקדוש ברוך הוא אומר
למשה רבנו, שבני ישראל חטאו חטאה
גדולה, **"עשו להם עגל מסכה וישתחוו
לו.. ויאמרו אלה אלקיך ישראל אשר
העלוך מארץ מצרים"** ובכל זאת הוא לא
גוזר עליהם כליה, אלא, רק אחרי שהוא
ראה שיש להם 'קשיות עורף', אז הוא אמר
שהוא רוצה לכולתם.

מכאן אנחנו למדים שליקוי במדות,
גרוע מחטא ואפילו מעבודה זרה. אם אדם
לקוי במדותיו, זה יותר גרוע אפילו מעון
העגל.

כל גדלותו של האדם היא, שיש לו את
כח הבחירה. הקדוש ברוך הוא נתן לאדם
את כח הבחירה שיהיה דומה לו, עצמו. על
זה נאמר על האדם שהוא **"בצלם אלקים"**.
מה הוא "כל יכול" ובעל בחירה, כך גם
האדם. היחיד בבריאה שניתנה לו בחירה,
זה האדם ואפילו לא המלאכים.

ועל זה אומרים חכמים **"זה קלי
ואנהו"** - הוי דומה לו, מה הוא רחום
וחנן, אף אתה היה רחום וחנון. רש"י
אומר: **"זה קלי ואנהו"** - ואני, הוא. זאת
אומרת, האדם יכול בצלם האלקים שלו,
להתדמות לקדוש ברוך הוא ולהרבק
בדרכיו. ולא רק זה, אלא בשעה שאדם
מתדמה לקדוש ברוך הוא במדותיו, הוא
מכתיר את הקדוש ברוך הוא כאל-ל ועל
ידי כך משתקפת תפארתו וגדולתו של
הבורא.

אדם שעובר עבירה ואפילו עבירה
קשה כמו העגל, שזה איום ונורא, אדם
כזה לא מאבד עדין את הצלם אלקים שבו,
כיון שיש לו את העצמאות לבחור ויש לו
את כח הבחירה, ומה שהוא בחר לרעה,
זה משגה, טעות, טפשות. הרי הרמב"ן
אומר מי זה טפש לחשוב, שהוא הוריד
את העגילים מהאזנים ותרם אותם בשביל

תפילה

"פותח את ידך"

כל מי שלא כיוון בפסוק זה, ב"אשרי", צריך לחזור ולאומר

הרב יוסף ירושלמי
מיוחד לגנזי המלך

"...וחסידך יברוכה"

אף על פי שכתוב במסכת ברכות (דף לד.): 'האומר יברוך טובים הרי זה דרך מינות' ואם כן איך אומר דוד המלך ע"ה "וחסידך יברוכה"? אלא לפי שכבר אמר בתחילה "יודוך ד' כל מעשיך", הרי כלל בזה צדיקים ורשעים, אבל "חסידך" כלומר החושבים ביראתך, הם יברוך כל שעה, כי המכיר קצת שבחו, לא יהי' שבע מלברכו בכונת הלב בשמחה, על כל מעשיו. (פי' הרוקח)

"כבוד מלכותך... וגוי: 'להודיע לבני האדם... וכבוד הדר מלכותו': 'מלכותך מלכות... וגוי:'

בג' הפסוקים הללו, ראשי תיבותיהם בסדר הפוך הם "מלך", כבוד להודיע מלכותך וכן בכל פסוק כתוב לשון מלכות, כנגד המבואר במסכת מגילה (דף יא.): 'שלשה מלכו בכיפה ואלו הן: אחאב ואחשורוש ונבוכדנצר', כלומר על כל העולם כולו. (עפ"י פי' הרוקח)

"פותח את ידך"

כתב השלחן ערוך (סי' נ"א) צריך לכוין בפסוק "פותח את ידך" ואם לא כיון צריך לחזור ולאומר פעם אחרת: כפרשת בשלח נאמר: "זה הדבר אשר

צוה ד' לקטו ממנו איש לפי אכלו...". וכתב רבנו בחיי: דע כי הכתוב הזה כולל ב' ענינים גדולים, שכל אחד מהם כולל העליונים והתחתונים. שאלו הם: האותיות - והפרנסה.

שאינן לך דבר בעולם שלא יהא נכלל בצורת כ"ב האותיות. וגם אין לך דבר נמצא בעולם בין העליונים בין התחתונים שלא יהא צריך פרנסה, שכל מי שצריך קיום מזולתו, הרי זה פרנסתו.

וכבר בארו לנו חכמינו ז"ל מעלת המזמור "תהלה לדוד", שהאומר ג' פעמים

בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא וגילו לנו את עיקר הטעם בהיותו כולל: האותיות - והפרנסה, האותיות הוא מסודר בסדר אל"ף בי"ת. והפרנסה שכתוב בו "פותח את ידך" וגו'.

והנה הכתוב הזה ("זה הדבר אשר צוה ד'... הנ"ל), יכלול גם כן את שניהם, כי כ"ב אותיות התורה רשומות בו והוא מדבר בענין הפרנסה ומזה דרשו חכמינו ז"ל לא ניתנה התורה, אלא לאוכלי המן. וקבלה בידי חכמים, כי כל האומר פרשת 'ירידת המן' בכל יום, מובטח לו, שלא

יבא לעולם לידי חסרון מזונות.

"...ואת כל הרשעים ישמיד"

תיבת "ישמיד" בגימטריא שס"ד. לשטן להשטין, לבד מיום הכפורים שאין רשות לשטן להשטין, (וידוע שהשטן בגימטריא שס"ד מהטעם הנ"ל. והרי השטן מתחדש על האדם בכל יום ויום. וא"כ שמו כמנין שס"ד ימות השנה). (פי' הר"ש מגרמיזא)

"ואנחנו נברך.. ועד עולם.."

הטעם שנהגו לומר פסוק זה, אף שאינו שייך ל"תהלה לדוד", לפי דברי חכמינו ז"ל (במסכת ברכות ד'): כי 'כל האומר תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים, מובטח לו שהוא בן העולם הבא', לכן אומרים "ואנחנו נברך קה מעתה ועד עולם", כלומר שנוכה לאומרם אף בעולם הבא. (בית יוסף, בשם מרן הלוי)

מטבע הלשון

בפסוקי דזמרה. פעם הללויה ופעם הללויה, לפי שדוד המלך ע"ה חיבר בין שני חלקי שם הוי', י-ה וכן ה-ו, שביחד הם שם ההוי' השלם. (רבינו בחיי) ■

מחשבה

מנין בני ישראל

אם ניתן לספור ולמנות את בני ישראל, הדבר מראה על חסרונם, על פי רבי משה יעקב הכהן רביקוב (הסנדלר) זצ"ל

דשמיא, אחד נחשב להרבה. וזהו שכתוב "כי תשא את ראש בני ישראל", שתמנה אותם, זה יהיה "לפקודיהם". אם תוכל לספור אותם זה מורה על חסרונם, 'שאינם עושיין רצונו של מקום' ועל כן יש להם מספר. ולשון "לפקודיהם" הוא כמו "ולא נפקד ממנו איש" (במדבר לט, מא) על כן אמרו זאת העצה: "נתנו איש כפר נפשו לה". היינו שימסרו נפשם לה' ויהיו במדרגת אברהם אבינו ושוב לא תהיה כל אפשרות למנות אותם ויכפר על עונותיהם הקודמים ואז "ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם". ענין הנגף הוא בשביל שאינם ראויים ויש להם מספר. ובמסירות הנפש, יכופר להם עונם ולא יהיה להם עוד מספר. ואם כן, שוב לא יהיה בהם נגף ח"ו. ■

זה שוב אין כל אפשרות למנות אותם. וכן את התירוץ השני ניתן גם כן להבין בדרך זו: 'כאן בידי אדם, כאן בידי שמים'. 'בידי אדם', דאדם יראה לעינים, על כן ישנה האפשרות למנות אותם, אף אם הם 'עושיין רצונו של מקום' והם רבים. האדם הרי אינו יודע שאדם אחד צדיק, שקול כנגד כמה בני אדם. על כן 'בידי אדם' יש להם מספר, אבל 'בידי שמים', ה' רואה ללבב והוא היודע לב כל אחד ויודע שיש אדם צדיק אחד, העומד כנגד כמה וכמה בני אדם, על כן אי אפשר למנות אותם, כי במילי

חז"ל בגמרא (יומא כב) הקשו על הכתוב (הושע ב, א) "והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר", התחיל ב"והיה מספר בני ישראל" וסיים "אשר לא ימד ולא יספר"? והשיבו שני תרוצים: האחד 'כאן בזמן שישיראל עושיין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין עושיין רצונו של מקום'. והתירוץ השני הוא: 'כאן בידי אדם, כאן בידי שמים'. ולכאורה יש להבין מה לענין המנין, כש'עושיין רצונו של מקום'? ונראה לפרש ע"פ חז"ל (מכילתא שמות טו, א) לגבי משה רבנו 'דצדיק אחד יש שעומד כנגד ששים רבוא'. ולפי

גמילות חסד

'והערב נא'

הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל, שהשבוע ימלא עשור להסתלקותו עשה את הקב"ה ערב, להלוואה שנתן לאברך שלא הכיר

'המלוה לעני כמו שמלוה להקב"ה'. ניר זה שימש לו כעין שטר חוב והניחו בין שטרותיו. אח"כ נתן לאברך את כל הסכום.

לאחר כשלשה חדשים בא הלוח ורצה לפרוע את החוב. הוא סיפר כי הצליח וראה ברכה בעסקיו. השיבו רבי שלמה זלמן זצ"ל: דע לך כי הערב שלך כבר שילם לי את חובך, בזה שהוני הלך וגדל ואין ברצוני לקבל ממך את המעות. האברך הפציר בו מאד שיקח, עד שעשו פשרה ביניהם, כי יעשו מהמעות קרן לגמ"ח ושכר המצוה יתחלק ביניהם בשותפות. ■

הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל זכה לשני שלחנות: תורה וגדולה במקום אחד. והיה מפורסם בצדקתו ובחסדיו. פעם בא אליו אברך ובקש ממנו שילוח לו סכום כסף לזמן מועט. הגרש"ז לא הכירו ובקש ממנו שיביא לו ערב. הלך האברך חפש ולא מצא, למחרת הופיע האברך ואמר: "יכול אתה להלוות לי, כי הקב"ה יהיה הערב שלי". והתחיל לבכות לפניו שירחם עליו.

חשב הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל אם להענות לבקשה. לבסוף נטל ניר וכתב עליו: "מלוה ה' חונן דל" ואמרו הז"ל:

מוסר השכל

"אך טוב וחסד ירדפוני"

האם יתכן שהטוב והחסד ירדפו את האדם, העושה אותם?

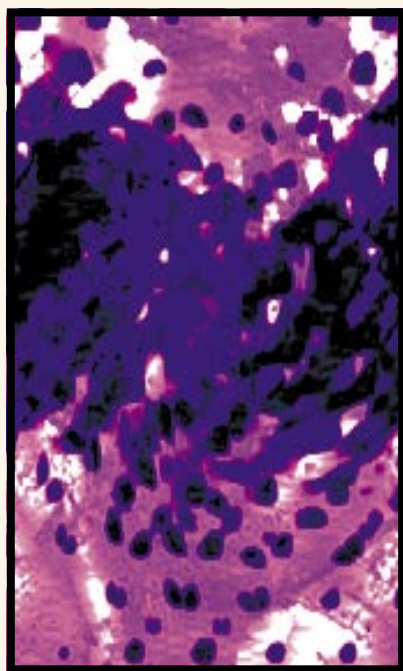
ישראל, שמע בני, אפילו אם לפי דעתך הטוב והחסד רודפים אותך באמת, אל תעזבם, אלא התפלל לה' ש"אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי", רק "רודפים" כאלה ולא אחרים "ירדפוני כל ימי חיי". מרודפים של "טוב וחסד" בודאי "לא יאונה לצדיק כל און" ורק יקויים בו: "ושבתי בבית ה' לארך ימים".

לאחר ההסבר קם היהודי מן השלחן, נפרד מבעל ה'חפץ חיים' ומבעל האכסניה לשלום ויצא כשכל ספקותיו הוכרעו...

לימים, כשנפגש שוב עם בעל האכסניה שהעלה בפניו את תמיהתו, על שאירע באותו מפגש, הסכים להסביר לו, שהקים תלמוד תורה וקופת גמ"ח שהתפתחו יפה, אלא שהמאמץ הרב שהוא משקיע בהם גוזל ממנו את זמנו והוא נאלץ להזניח את עסקיו הפרטיים. משפחתו החלה להציק לו ודרשה במפגיע שימסור את הנהלת המוסדות לאנשים אחרים, אך הוא עצמו הסתפק. משום שלום בית החליטו למסור הכרעת הענין ל'חפץ חיים' וכאשר יגיד, כן יקום.

מכיון ששמע מפורש מפי כהן גדול ('חפץ חיים') כי אף אם "טוב וחסד" רודפים אחר האדם באמת ומפריעים לו בעסקיו הפרטיים, בכל זאת אל יזניחם וימשיך לעסוק בהם. הוא קבל תשובה לשאלתו ומיהר להציג למשפחתו, את הכרעת ה'חפץ חיים'. ■

שלפעמים נדמה לו לאדם שעסקי הטוב והחסד נעשים לו כרודפים ויורדים לחייו, גוזלים את זמנו היקר לו, מפריעים בעסקיו וגורמים לו הפסדים, משביתים את שלום הבית והיצר מפתחו להזניח

את מעשי הטוב והחסד. מה יש לו לאדם לעשות אז? כאן מיעצהו נעים זמירות

הדבר קרה בשנת תרפ"ג בזמן שהותו של ה'חפץ חיים' בעיר וינה כדי להשתתף בכנסיה הגדולה הראשונה של 'אגודת ישראל'.

רבינו התאכסן בבית הנכבד, ר' עקיבא שרייבר. כרגיל צבאו על הבית אנשים רבים, שאדיר היה חפצם לראות את רבנו ורק יחירי סגולה זכו להכנס פנימה.

אל בעל האכסניה פנה עסקן מפורסם של יהדות אנגליה ובקש לאפשר לו את הכניסה לחדר שבו נמצא ה'חפץ חיים' לרגעים ספורים בלבד, כי דבר חשוב לו, שכל עתידו תלוי בו. נענה בעל האכסניה לבקשתו. כי העריך האיש את מעשיו הכבירים. הושיבו ליד השלחן שעליו סעד ה'חפץ חיים' והבטיח לו להציג אותו לפניו, מיד לאחר ברכת המזון.

באמצע הסעודה החל ה'חפץ חיים' לומר את הפרק "מזמור לדוד ד' רועי לא אחסר", כדרכו בקדש בזמן הסעודה. אך סיים את הפסוק האחרון של הפרק: "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי" פנה ה'חפץ חיים' לאורח הנ"ל שלא הכירו מעורו וביאר באזניו את הפסוק כדלהלן: "פליאה עצומה היא על דוד מלך ישראל כיצד הוא אומר, שטוב וחסד ירדפוהו". היתכן ששני הדברים הטובים האלה יהפכו לו ל"רודפים", הלא רוצח וחומס המה הרודפים ויורדים לחיי האדם, אבל "טוב וחסד"?

שמע מינה, אמר ה'חפץ חיים'

פרשת כי תשא

כתב שבלוחות, נקרא מבפנים ומבחוץ

את ד' ניתן להכיר גם מבפנים וגם מבחוץ.

מבחוץ ע"י התבוננות בטבע ומבפנים ע"י התבוננות בתורה

הרה"ג שלמה לוינשטיין מיוחד לגנזי המלך

"הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט" מִמַּחֲצִית הַשְּׁקָל... (שמות ל', ט"ו)

אומר 'החתם סופר': אומרים 'עשר בשביל שתתעשר', אבל כאן הכסף נועד לקרבנות צבור ולכן: "העשיר לא ירבה", כי לא יהיה לו מכך רוח. מצד שני "שומר מצוה לא ידע דבר רע". והגמרא (ביצה ט"ז:) אומרת: 'שכל הוצאתיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה, חוץ מהוצאות שבת ויום טוב והוצאה לדבר מצוה' ולכן גם "הדל לא ימעט" מזה, שלא יהיה לו אפוא, כל חסרון!

"וְאַתָּה קַח לָךְ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מֶרְדֵּכִי דְרֹר..." (שמות ל', כ"ג)

מה זה "בשמים ראש"? אומר הרמב"ן (וגם הרמב"ם מסכים לזה), שהמור הוא הנקרא 'מוסק' ואומרים כי הוא נעשה בגרון הצבי, כלומר מדם של צבי, ע"י שעושים לו חבורה. לדם הזה יש ריח טוב וזה נקרא "בשמים ראש". נמצא שאף מדבר מאוס, יכול להעשות ריח טוב לקטורת.

שואלת הגמרא (חולין קל"ט:): מרדכי מן התורה מניין? דכתיב "מר דרור" ומתרגמים 'מירא דכיא'.

אומר 'החתם סופר': "מר דרור" זה מרדכי. ו"בשמים ראש" מדבר מאוס נהיה בושם. גם בענין מרדכי, מדבר לא טוב, נהיה דבר טוב: משמעי בן גרא, שקלל את דוד קללה נמרצת, יצא מרדכי (מגילה י"ג.) וזה מדויק בפסוק הנ"ל: כמה שנים עברו, משמעי בן גרא ועד מרדכי? שלמה המלך היה בן 12 כשאביו דוד נפטר, עוד 7 שנים עד שבנה את בית המקדש ועוד 410 שנים שבית המקדש עמד על תלו, יוצא לנו, 429 שנים. מרדכי

חי בסוף גלות בבל. לכן יש להוסיף אפוא עוד שבעים שנה, הרי 499 שנה. ושמעי בן גרא ודאי שהיה מבוגר יותר משלמה המלך, שהרי כיהן כראש הסנהדרין של שבט בנימין.

נמצאנו למדים שלפחות חמש מאות שנה עברו. וזה מה שאומר ד' למשה: "ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור חמש מאות". מתי ה'מר' יהפך ל'דרור'? יקח חמש מאות שנה ואז זה יסתדר...

"וְשִׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָרֶק... (שמות ל', ל"ו)

אמר רבי יוחנן (כריתות ו:): 'כשם שהדיבור רע ליינן כן הדיבור יפה לבשמים'. מספרים על 'עם הארץ' שהבדיל במוצ' ש'וברך 'שהכל' על הבשמים. שאלו אותו מה הקשר בין 'שהכל' לבשמים?

ענה: "והלא ברייתא מפורשת היא בקרבנות, שאומרים מידי יום 'שהקול יפה לבשמים'..." שואל 'הבאר יוסף': למה רבי יוחנן אומר 'כשם'? והיה צ"ל 'הקול יפה לבשמים רע ליינן'?

עונה 'הבאר יוסף': יין מבטא את הנאות העולם הזה. ריח, זאת הנאה רוחנית. כשם שרע לדבר מהבלי העולם הזה והנאותיו, כנאמר 'ולא מצאתי לגוף טוב, אלא שתיקה' (אבות א', י"ז). ועוד אומרים חז"ל (חולין פ"ט.): 'מה אומנותו של אדם בעולם הזה? ישים עצמו כאילם'. ההפך ברוחניות, 'שהקול יפה לבשמים'.

"וְשָׂמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֶט לְעֹשֹׂת אֶת הַשְּׁבֶט לְדֹרֹתָם..." (שמות ל"א, ט"ז)

אומרת הגמרא (ביצה ט"ז:): 'כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש

השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאת שבת והוצאת יו"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה'.

מהיכן לומדים זאת? שנאמר "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו". והרי זה נאמר על ראש השנה. ומה נאמר אחר כך? "כי חק לישראל הוא" וחק, זה מזון. רואים שיש מזונות הקצובים מראש השנה ועד ראש השנה.

ומה עם הוצאות שבת ויום טוב? אומר 'החתם סופר': רואים שהפרנסה בעולם אינה קשורה לשכל, כלל. רואים שהמזונות זה חק ולא דבר שכלי. "לא לחכמים להם" (קהלת ט', י"א).

אבל במה שנוגע להוצאות שבת ויום טוב - כל מה שאתה מוציא אתה מקבל בחזרה, אומר 'החתם סופר': וזאת הכונה של הגמרא "כי חק לישראל הוא", אבל במה שנוגע לאלקי יעקב, בשביל ד' - "משפט לאלקי יעקב": כל מעשיך, זה משפט ומשפט זה דבר שכלי וכל מה שאתה משקיע, אתה מקבל חזרה מן השמים.

ידוע הספור על אדם שבהיותו תלמיד, היה חלש מאד בשעורי החשבון ולימים התעשר. פגש אותו המורה לחשבון ושאלו כיצד התעשרת? והלא בפעולת חבור פשוטה, אתה מתקשה!?

ענה העשיר: אין כל בעיה, אדוני המורה, אני קונה מוצרים בעשרה שקלים ומוכר אותם במאה שקלים ומהרוח של העשרה אחוזים, נהייתי עשיר...

"וַיִּתֵּן אֵל מִשָּׁה פְּכַלְתּוֹ לְדָבָר אֲתוֹ..." (שמות ל"א, י"ח)

אומר רש"י: "ככלתו" - ככלתו, כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה, ככלה לחתן, שלא היה יכול (משה) ללמוד כולה, בזמן מועט כזה. דבר אחר: מה כלה מתקשטת בכ"ד קישוטין, הן האמורים בספר ישעיה, אף ת"ח צריך להיות בקי בכ"ד ספרים'.

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

זצ"ל: כתוב "הוי משכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה" (ישעיהו ה', י"ח) כשיצר הרע מתחיל עם האדם, העבירה נראית לאדם כחוט. אבל לאחר מכן זה מתחיל להתעבות, עד שהאדם נהיה שבו אצלו, ועם החוטים הללו שהאדם קשור לעבירה וליצר הרע, ניתן למשוך עגלה! האשה לא הבינה זאת והיא אמרה לו, הלא כולם חטאו בשוה ולמה נענשו, לא בשוה? והלא היו שלשה סוגי חטאים וכנראה

ומבפנים ע"י התבוננות בתורה. וזאת הכונה שאמר רב חסדא, 'כתב שבלוחות נקרא מבפנים ונקרא מבחוץ'!

"ויעשו בני לוי כדבר משה ויפל מן העם... כְּשִׁלְשֵׁת אֲלָפֵי אִישׁ" (שמות ל"ב, כ"ח)
אומרת הגמרא (יומא ס"ו): שאלה אשה חכמה את רבי אליעזר: 'מאחר שמעשה העגל שוין, מפני מה אין מיתתן

שהאשה לא מבינה בסוגים כאלה של "חבלים": 'חבלים של חטאים את לא מבינה, חזרי אפוא לחבלי הפלך שבהם את מתמצאת'!

"ובבא משה לפני ד' לדבר אתו יסיר את המסנה עד צאתו ויצא ודבר אל בני ישראל..." (שמות ל"ד, ל"ד)

אומר רבי עקיבא איגר זצ"ל, שמשה רבנו היה כמאמר הפסוק: "ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", אך בתור המנהיג, לא נותרה לו לפעמים ברירה, אלא לגעור בבני ישראל. וכשאין ברירה, שמים מסוה על הפנים וגוערים. אבל כשבא לדבר עם ד', הסיר את המסוה מעל פניו והיה לענו אמיתי. ■

מסופר על הג"ר שמעון סופר זצ"ל, בעל 'הכתב סופר', שברגע שנחו טרדותיו קמעא והיה זה בעיקר באישון לילה, ישב והגה בתורה, עמל בה, המית עצמו עליה, התיגע ביגיעת בשר ואימץ וריכוז את כל חושי.

ילד אחד מילדי קראקא סבל קשות ממחלת האסכרה ל"ע והותקף בה באמצע הלילה. כל התחבולות להקל את נשימתו עליו, לא הועילו. בני המשפחה אבדו עצות בהביטים על רוע מצבו של הילד. לא יכול עוד האב להתאפק ובעגמת נפשו נס החוצה והסתובב ברחובות שכונתו. עבר האיש אצל חלונו של המרא דמתא וראה שני עדין לא כבה והוא עוסק בלמודיו. החליט האב להכנס ולשטוח בפניו את מר שיחו, על הסכנה האימה האורבת לילדו.

רבנו ציוה להניח על מצח הילד את מטפחת צוארו שהסירה מעליו והוסיף עוד שני תנאים: **האחד**, שיחזיר מיד בבקר את המטפחת; **השני**, שישאר הדבר בסודי סודות.

ואכן מצב הילד השתפר והוא החל לנשום לרווחה.

כשהחזיר האב את המטפחת לרב, הפציר בו שיסביר לו, את פשר התנאים שהתנה עמו.

הבהיר לו בעל 'הכתב סופר' כי התנאי הראשון הוא פשוט מאד, באשר אין לו מטפחת נוספת (יען כי סבל מעוני וממחסור) ושנית, 'ידע מר כי אני לא עשיתי מאומה בזה, אלא מטפחתי ספוגה בזיעה מעמל היגיעה בתורה וזכות העמל היא שעמדה לו לילד ונרפא, ובהיותי עמוס טרדות הצבור, כל שעות היום ורוב שעות הלילה, הרי שלא נשאר לי זמן ללמוד רק בשעות המאוחרות, והיה אם יודע לאנשי העיר שאני ער בשעות אלו, יטריחוני גם אז ואהיה בטל מלמודי לגמרי ושוב לא תועיל שום תרופה, לעת הצורך'...

"והלחת מצשה אלקים המה... תרות על הלחת" (שמות ל"ב, ט"ז)

אומר ה'משך חכמה' - כתוב בגמרא (שבת ק"ד): 'ואמר רב חסדא: כתב שבלוחות נקרא מבפנים ונקרא מבחוץ'. וע"פ רמז, אומר ה'משך חכמה', איך אפשר להגיע לאהבת ד'? ברמב"ם כתוב, להסתכל בטבע. וב'חנוד' כתוב ע"י תורה.

יוצא שאפשר להכיר את ד' גם מבפנים וגם מבחוץ. מבחוץ ע"י התבוננות בטבע

דף חדש

'עשה תורתך קבע'

חכמי הדורות במעלת 'קביעת עתים לתורה' לקראת המחזור החדש של למוד בדף היומי

קביעת עתים לתורה

דברי רבי שמעון בן צמח - הרשב"ץ

אותן שעות שתקבע לתורה יהיו קבע ושאר המלאכות יהיו משמשות לאותן שעות. וכן אמרו בברכות (לה): 'דורות הראשונים עשו תורתן קבע ומלאכתן עראי זה וזה נתקיימה בידן, דורות האחרונים שעשו מלאכתן קבע ותורתן עראי, זו וזו לא נתקיימה בידן'.

ותחילת דינו של אדם, אינו אלא על שלא קבע עתים לתורה. ובאבות דרבי נתן (פרק כח) תניא: 'כל העושה דברי תורה עיקר וד"א טפל עושין אותו עיקר בעולם (הזה). דרך ארץ עיקר ודברי תורה טפל עושין אותו טפל בעולם (הזה)'. ובנוסח אחר שנו, 'עשה תורתך קבע, שלא תקל לעצמך ותחמיר לאחרים ולא תחמיר לעצמך ותקל לאחרים, אלא תהא תורתך קבע לך ולאחרים', שנאמר (עזרא ז') 'כי עזרא הכין לבבו לדרוש את תורת יי' ולעשת' ואחר כך 'וללמד' לבני ישראל".

מעלת 'קביעות עתים'

המהר"ל

קביעת העת מורה, על שהשכל הוא עיקר באדם ולא היה השכל אצלו, דבר מקרה.

'מה טבו אהליך יעקב'

רבי חיים בן עטר - ה'אור החיים'

"מה טבו אהליך יעקב משכנתך ישראל" - לפי שיש בישראל, כת שקובעים עתים לתורה וכת שעוסקים בה יתד התקועה - כנגד 'בעלי עתים אמר' 'מה טבו אהליך יעקב', כאהל זה שאינו קבוע. וכנגד 'כת התקועה' אמר, 'משכנתך ישראל'. כמשכן הקבוע במקומו.

שכרו, שיבואו הגשמים בעתם

על פי רבי שלמה אפרים - 'הכלי יקר'

"אם בחקותי תלכו". הוא על העמל בתורה וקובע עתים לתורה חק ולא

יעבור ועל זה אמר לשון 'בחקותי תלכו', שהליכה זו מדברת בדבר שאין הקב"ה מצוה על האדם, זולת שהאדם מעצמו עושה כן, שהאדם פועל בטבע כי מצד ההרגל נעשה הדבר לטבע שני אצלו והוא בקובע חקים ועתים לתורה ומרגיל את עצמו לבא לבית המדרש בעת ידוע, עד שנעשה הדבר לטבע אצלו.

ואמר במדרש, 'אמר דוד לפני הקב"ה, רבונו של עולם, בכל יום ויום הייתי מחשב למקום פלוני אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי מדרשות' כי ואין זה כי אם מצד שהיה קובע עתים לתורה חק ולא יעבור עד שרגליו הוליכוהו לבתי מדרשות בלא כוונה כי כבר הורגלו בכך.

וכנגד זה אמרה תורה 'ונתתי גשמיכם בעתם'. כי כנגד הקובע עתים לתורה, שכרו שיבאו הגשמים

בעתם. וכמו שאמרו חכמים במסכת תענית (ז): 'אין הגשמים נעצרים אלא בשביל ביטול תורה'. ואולי מטעם זה נאמר בתהילים (סח, ז) כלפי מתן תורה- "אף שמים נטפו מפני אלקים זה סיני...", להורות שבזכות למוד התורה, ירד הגשם מן השמים, כי 'אם אין תורה אין קמח' ובזכות החק, דהיינו: 'קביעות עתים לתורה' ירדו הגשמים בעתם. ■

"ומלתם את ערלת לבבכם"

המשך מעמ' 1 >>>

'כנסת ישראל' - עם ישראל, על מה? 'על אמרך לא חטאתי'. לא על החטא אני שופט אותך, אלא על זה שאת אומרת "לא חטאתי", שלא מכירים בחטא. אם לא מכירים בחטא, כל תרופה לא תועיל.

יש לנו ציווי שאומר הסמ"ק. הפסוק אומר: 'ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד'. לשונו של הסמ"ק הוא: 'למול את ערלת הלב, פירושו: לאהוב בתוכחות', לאהוב שמוכיחים אותך ואומרים לך מה נכון ומה לא 'ולאהוב מי שיוכיחני', גם מי שמוכיח אותך במקום ש'תנפנף' אותו מעליך ותגיד לו: מה לי ולך? אתה צריך לאהוב אותו. כמו אדם שמסיר מעליך לכלוך שיש בבגדים. אדם שמגלה לך שיש כתם בחליפה, אתה לא צריך לשנוא אותו על ההערה, הרי הוא מתכוון לתיקונך, לטובתך, צריך לאהוב אותו. ומי שלא מקיים את הדבר הזה, רבותי, לפי דבר הסמ"ק, 'כל שאינו עושה כן, הרי הוא עובר על מצוות עשה, כמו מי שאינו אוכל מצה בפסח, כמו מי שאינו נוטל לולב בחג והוא נקרא 'ערל לב' ועל זה באה מצות התורה, מצות עשה למול את ערלת הלב'. מה יש בערלת הלב? שם נעוצים כל המידות הרעות וכל החשק של התאוות וזהו הטמטום שבלב, שלא מכירים בחטאים. והרי זה מעוות את דרכיו.

יש עוד מצות לא תעשה במצוה זו: 'וערפכם לא תקשו עוד', זאת אומרת, מה העצה? איך מורידים את ערלת הלב? צריך להכנע! איך נכנעים? 'כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו', אדם כזה קרוב מאד לתשובה, עד כדי - כך שאמרו חכמים ז"ל (ילקוט שמעוני איוב כ"ו): הפסוק אומר: 'תולה ארץ על בלימה' אמר רבי יוחנן: אין העולם מתקיים אלא, בזכות משה ואהרן שאמרו 'ונחנו מה' וכתוב: 'תולה ארץ על בלימה' אמר רבי אליעזר: אין העולם מתקיים אלא, בזכות מי שבולם פיו בשעת מריבה, שנאמר: 'תולה ארץ על - בלימה'. יש ריב, מתקוטטים, אחד שסותם את פיו וכולם בשעה הזו, בזכותו כל העולם מתקיים. א"ר אבהו אין העולם מתקיים אלא, בזכות מי שמשים עצמו, כאילו - אינו, שנאמר: 'ומתחת - זרועות עולם'.

אדם המעביר על מידותיו לא רק שמוחלים לו על כל עונותיו וכל העולם עומד בזכותו, אלא אדם כזה נושא על כתפיו, את כל העולם.

ועם מי הוא נמנה? עם מי מושיבים אותו בעולם העליון.

עם משה רבנו, רבן של כל ישראל, 'עבד ה' ועם אהרן הכהן הגדול, 'קדוש ה', שעליו נאמר 'תמיד ואוריק לאיש חסידך'.

כל זה נאמר, על מי ש'תולה ארץ על בלימה' כמו משה ואהרן.

רבנות, כל זה בזכות מי שבולם פיו בשעת מריבה ובזכות מי שמשים את עצמו כאין. ■

נעים החורף בכינר...

בואו לטייל בצפון הירוק, להתפנק במלון
ולגעת בטלג הר חרמון

כרטיסי כניסה **חינם** לחרמון המושלג

זה הזמן ליהנות מנופש ישראלי,
המעניק לכם את כל הטבע בגולן.

מלון
Classic
כינר

מרכז בריאות * סאונה * ג'קוזי * חדר כושר * מתקנים לילדים * מגרשי ספורט * כשרות מהודרת
לפרטים והזמנות התקשרו לטל: 04-6738888, מספר המקומות מוגבל www.kinar.co.il

מתחברים... עם הרב **אתנון יצחק**

ביום ראשון **27/02/05**
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

חולון באולם מופת רח' לאון בלום 41

זכרון עולם

המעוניין לתרום להפצת גליונות 'גנזי המלך' הבאים לעלוי נשמה, ליום זכרון או להצלחתו: יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך'
this booklet is sponsored for the memory of:

גי'ובני אמתי בן קרלא לזכות לחזור בתשובה שלמה Giovanni Amati ben Carla	יהודית חקמון בת גמילה ובנותיה לפרנסה וחיים טובים Jeudit Hakmun bat Gamila and her daughters	אזורה נחום בן ג'מא ומשפחתו להצלחת פרנסה טובה Azura Nahum and his family	גי'אני מוסכתי בן כוסטנצא שיזכו כל עם ישראל לברכה שלמה Gianni Moscati ben Costanza
אילן חי דבש בן ג'לסומינה ושותפו סימו נאזי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה Ilan Hai Devash ben Gelsomina and his associate Simo Nesi Naaman ben Laura	דוב חיים דבש בן מיכל מינא לפרנסה טובה ולבנות בית כשר ונאמן Dov Haiim Devash ben Micol Mina	מרטינה די קסטרו בת סברינה לרפואה שלמה Martina Di Castro bat Sabrina	אדי מסיקה בן ג'וליה לזיווג הגון כרי לבנות בית כשר בישראל Eddy Messica ben Giulia
סטפנו קלאו בן פראנקה לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו Stefano Calo' ben Franca	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת גי'וליה לזכות בבן זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	השותפים: לאונה סונינו בן ג'וליה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספדיה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	דוד אדורד פדלון בן רינה ומשפחתו לרפואה ופרנסה טובה David Eduard Fadlun ben Rina and his family
יעקוב גיקומו טראג'ינה בו אסתר לעילוי נשמתו Yaakov Giacomo Terracina ben Ester	דינה סרור בת מסעודה ובנו משה בנדרו בן דינה - לעילוי נשמתם Dina Seror bat Mesauda and his son Moshe Bendaud ben Dina	ונדא פוג'אטו בת אלאונורה לעילוי נשמתה Wanda Poggetto bat Eleonora	אנריכו ארון מג'אר בן רוזא לעילוי נשמתו Enrico Aaron Magiar ben Rosa

מברך נחום בן מיסה ואשתו ג'מא בלולו
בת ג'ורא - לעילוי נשמתם
Mevorach Nahum ben Misa and his
wife Gemma Bellulu bat Giora

להרוויח בגדול

בתוכנית "כח כפלים" \$28 מכספי מעשר

- תקבלו סוף שבוע ששי שבת חינום**
- קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים חינום**
- טיול לאתרים בצפון חינום**
- מנוי שנתי לעתון חינום**
- מנוי לגנזי המלך חינום**

מנוי שנתי חינום

גנזי המלך חינום

מלא ושלח

WWW.SHOFAR.NET

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

קוד מסלקה		סוג חשבון		מס' חשבון בבנק	
בנק	סניף				
אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה				קוד מוסד	2 3 9 2

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

נותנים לכם בזה הוראה לחיוב חשבוננו ה"ל בסניפכם, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומנצאו לכם מדי פעם בפעם באמצעי מנטסי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה". (2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אתה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידינו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אחיי/אחתי רשאי/ים לבטל חיוב לא יותר משנתיים ימים ממועד החיוב. אם אוחז/אחתי נכחית לבנק, כי החיוב אינו תואם את המעשים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע לי/לנו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נכונים ששלנו לטעמי את המוסד. (4) ידוע לי/לנו כי סכומי החיוב ע"י ההרשאה זו, יופיעו בחזי החשבון וכי לא תישלח לי/לנו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב ההרשאה זה, וכל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מגיעה חוקית או אחרת לביצוען. (6) הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב ההרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/לנו על כך בכתב לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה 2. בדתי החיוב: [] **לחיוב בתאריך:** []
 1. סכום החיוב ומועדו: [] **\$28 זכאות ליחיד** []
 קבעו מתי לעת ע"י "שופר" [] **\$56 זכאות לזוג** []
 ע"י (הקירות לקביעתם): []

אגוף (בגז, ח"מ) 2/ הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עלך לשלוח את המופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-677779